

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก จึงมีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 1166/2544 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้ ปีการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน ทั้งนี้ให้เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนำร่อง จำนวน 162 โรงเรียน และโรงเรียนเครือข่าย 1,564 โรงเรียนทั่วประเทศ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศรายชื่อ ในชั้นเรียนที่เป็นไปตามลำดับข้างต้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เป็นต้นไป (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 43) กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 23) (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2542, หน้า 12) ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา

ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล หลักสูตรแกนกลางของประเทศเป็นกรอบทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งสำหรับการจัดการศึกษาทุกกลุ่ม เช่น การศึกษาพิเศษ การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมประเทศชาติและพลโลก (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 1-3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2542, หน้า 15) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรของสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ขึ้นใช้เอง โดยให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดทำสาระของหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษา (สำนักงานโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา, 2544, หน้า 9-10)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพซึ่งหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มี

คุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในระยะที่ผ่านมา แม้ว่าจะได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาตลอด แต่จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละครั้งก็มักจะพบว่าคุณภาพของเด็กไทยยังด้อยกว่านานาชาติ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาเด็กไทยให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ หรือคุณธรรม จริยธรรม จากสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐจึงกำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษามีความสำคัญสูงสุดต่อการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าการดำเนินงานในระดับนี้จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยตรง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กโดยมีการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษามากขึ้นในลักษณะการบริหารงานที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school based management) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้ที่จะต้องจัดทำภารกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายให้บรรลุผลสำเร็จ แม้ว่าภารกิจบางอย่างจะเป็นเรื่องใหม่และมีความสลับซับซ้อนในการดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูไม่เคยดำเนินการมาก่อนก็ตาม เช่น การจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา การจัดการศึกษาหลายรูปแบบและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยในชั้นเรียน หรือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นต้น จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นอย่างยิ่ง (คำริ บุญชู, 2545, หน้า 2-3)

ด้วยเหตุที่สถานศึกษาต้องดำเนินการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นของสถานศึกษาเองโดยกรมวิชาการมีแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้และมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้น ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ จะเห็นได้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความยืดหยุ่นทุกด้านให้อิสระแก่ผู้สอน แก่สถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง โดยเฉพาะสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม ที่เน้นกระบวนการการเรียนรู้ พัฒนาสู่องค์ความรู้ ต่อไปเราจะไม่ยึดแบบเรียนเป็นหลัก เราจะมุ่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของภาคตะวันออกเฉียงใต้ สถานศึกษาต้องดำเนินการเขียนหลักสูตรขึ้นใช้เอง ซึ่งเป็นเรื่องใหม่สำหรับบุคลากร ในสถานศึกษาที่ต้องระดมความคิดในการจัดทำ โดยมุ่งศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน ของภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน ของภาคตะวันออกเฉียง ตามทัศนะของฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอน

ความสำคัญของงานวิจัย

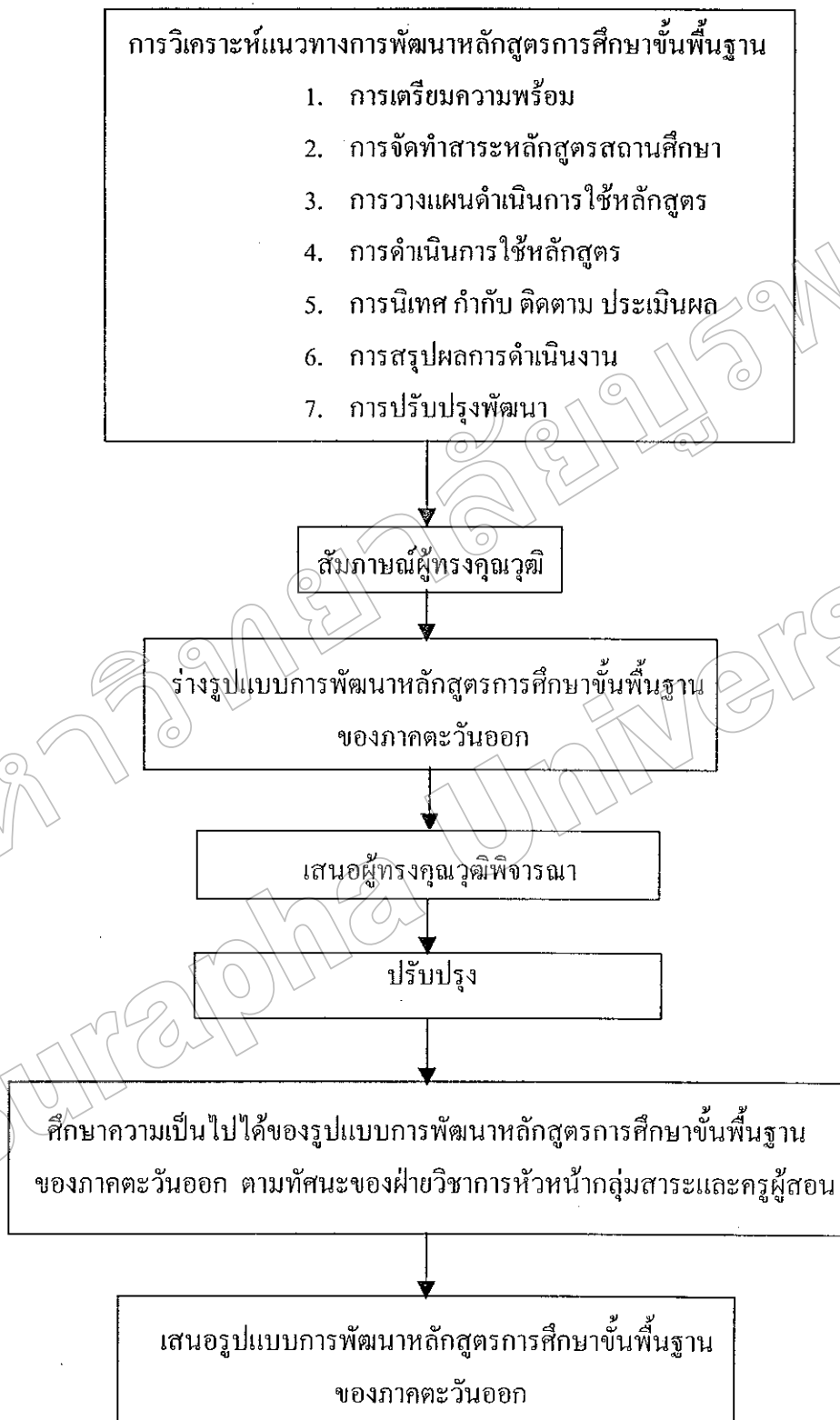
1. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน ของภาคตะวันออกเฉียง

คำถามของการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน ของภาคตะวันออกเฉียง ที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ควรเป็นอย่างไร

กรอบความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของภาคตะวันออกเฉียง โดยใช้กรอบความคิดการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานของสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ตามแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 2) โดยผู้วิจัย งามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่ 1 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณารั้งที่ 2 และศึกษาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ตามทัศนะของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของภาคตะวันออกเฉียงใต้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามแนวทางการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 2) ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษา ตามแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ดังนี้

- 1.1 การเตรียมความพร้อม
- 1.2 การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
- 1.4 การดำเนินการใช้หลักสูตร
- 1.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
- 1.6 การสรุปผลการดำเนินงาน
- 1.7 การปรับปรุงพัฒนา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 คน

2.2 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน ในโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงใต้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จากการศึกษาในระบบของโรงเรียนประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 21,215 คน โรงเรียนมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 7,915 คน รวมทั้งสิ้น 29,130 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน ในโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงใต้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) จากการศึกษาในระบบของโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ตามเกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 275 คน และช่วงชั้นที่ 3-4 จำนวน 103 คน รวมทั้งสิ้น 378 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาในระบบของโรงเรียนแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยม

ศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้คนไทยดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต และทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการประกอบอาชีพและพึ่งตนเองและมีบทบาทร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสมและให้หมายถึงการศึกษาที่เริ่มจากระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา ของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการจัดทำสาระของหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและศักยภาพของสถานศึกษา ในด้านต่อไปนี้ คือ

3.1 การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ในเรื่อง การสร้างความตระหนัก พัฒนาบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

3.2 การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.1 จัดทำสาระของหลักสูตร หมายถึง การจัดทำในเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดควิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดโครงสร้างหลักสูตร จัดทำสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีรายภาค และกำหนดเวลาเรียน จัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

3.2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม

3.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ จัดหา เลือกรู้ ใช้ ทำ และพัฒนาสื่อ จัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วัดผลประเมินผล แนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตาม และวิจัยเพื่อพัฒนา

3.4 การดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การดำเนินการพัฒนาจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาในระบบ ให้เป็นไปตามข้อ 3.2 และ 3.3 ซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดไว้

3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล หมายถึง การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาในระบบทั้งภายในสถานศึกษา และจากภายนอกสถานศึกษา

3.6 การสรุปผลการดำเนินงาน หมายถึง การสรุปผลการดำเนินงานบริหาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในระบบ เผยแพร่ผลงานให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องและ ชุมชนทราบ ประเมินผลการใช้หลักสูตร นำผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนในปีต่อไป

3.7 การปรับปรุงพัฒนา หมายถึง การนำผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหา/ข้อเสนอแนะ ต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรของสถานศึกษาในระบบ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง สถานะที่โรงเรียนในระบบที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งอยู่ ได้แก่จังหวัด ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ตราด ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และ สระแก้ว

5. ความเป็นไปได้ของการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง รูปแบบของความเหมาะสม ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามภารกิจของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง บุคคลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการสอน หรือเป็นนักวิชาการศึกษาด้านพัฒนาหลักสูตร มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. การสัมภาษณ์ หมายถึง การพบปะพูดคุยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายระหว่างผู้ทำวิจัยกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล จำนวน 18 คน ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi structured interview) โดยการสรุปปัญหาจากผล การวิเคราะห์เอกสารแล้วกำหนดข้อคำถามใน 7 ด้าน คือ การเตรียมความพร้อม การจัดทำสาระ หลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงานและการปรับปรุงพัฒนา ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อมูลที่ ได้มาร่างเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ